

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות ממלכתי

תכנית הלימודים בספרות ממלכתי בהלימה לשעות ההוראה
(התכנית תקפה לבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ד ובמועד חורף תשע"ה)
שם המפמ"ר: ד"ר שלמה הרציג

להלן התכנית ברמת הבסיס (2 יחידות לימוד) – שאלון 904441 :

(1) **שירה**

בפרק 'שירה' יחויבו המורים ללמד בסה"כ 16 שירים לפי הפירוט הבא :
4 שירים משירת ימי הביניים,
4 שירים של ח"נ ביאליק,
4 שירים מן המחצית הראשונה של המאה ה-20,
4 שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20.

מספר השיעורים שיוקצו להוראת פרק זה הוא 48 (16 כפול 3). רשימת השירים להוראה – ראו נספח מס' 1 לחוזר זה.

שימו לב! בנספח מס' 1 תמצאו את רשימת השירים המחייבת לשאלון 904441.
ועוד הבהרה חשובה: ההתאמה המובאת בזאת, נוגעת כאמור לנבחני קיץ תשע"ד ולנבחני חורף תשע"ה, ואיננה נוגעת לתכנית הלימודים החדשה בשירה, שעליה ייבחנו החל מקיץ תשע"ה.

(2) **סיפור קצר**

בפרק 'סיפור קצר' יחויבו המורים ללמד בסה"כ 6 סיפורים קצרים לפי הפירוט הבא :
2 סיפורים של עגנון,
1 סיפור עברי מן המחצית הראשונה של המאה העשרים,
1 סיפור עברי מן המחצית השנייה של המאה העשרים ואילך
2 סיפורים מתורגמים.

מספר השיעורים שיוקצו להוראת פרק זה הוא 42 (7כפול 6).

(3) **רומן ונובלה**

לא יחול שינוי בפרק 'רומן' המחייב הוראת רומן עברי אחד ורומן מתורגם אחד, או רומן כוכבית אחד, או רומן אחד ונובלה אחת (עברי ומתורגמת או להיפך).

מספר השיעורים שיוקצו להוראת פרק זה הוא 40 (20 כפול 2).

(4) **דרמה**

לא יחול שינוי בפרק 'דרמה' המחייב הוראת מחזה קלאסי אחד (טרגדיה יוונית עתיקה אחת, או טרגדיה שייקספירית אחת) ומחזה מודרני אחד.

מספר השיעורים שיוקצו להוראת פרק זה הוא 34 (17 כפול 2).

(5) **ספרי קריאה**

במהלך שנות הלמידה בחטי"ע יקראו התלמידים לפחות 5 ספרי קריאה, 3 מתוכם יידונו בכתה.

מספר השיעורים שיוקצו להוראת פרק זה הוא 6 (3 כפול 2).

סך כל השיעורים הנדרשים למימוש התכנית דלעיל הוא 170 (לא כולל מבחנים רגילים בכתה).

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות ממלכתי

תכנית הלימודים בספרות לעולים חדשים, בהלימה לשעות ההוראה
(התכנית תקפה לבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ד ובמועד חורף תשע"ה)

להלן תכנית הלימודים לעולים החדשים (2 יחידות לימוד) – שאלון 904041:

פרק א – שירה

בפרק זה יש ללמד 10 שירים עפ"י הפירוט הבא:

שירת ימי הביניים

התלמידים ילמדו 3 שירים – שיר אחד מכל קבוצה:

- א. יפה נוף / ריה"ל; לבי במזרח / ריה"ל; הציקתני תשוקתי / ריה"ל
ב. כתב סתיו / רשב"ג; ראה שמש / רשב"ג; כתנות פסים / משה אבן עזרא
ג. כאבי רב / רשב"ג; היס ביני ובינך / שמואל הנגיד; בכור אימי / שמואל הנגיד

שירת ח.ג. ביאליק

התלמידים ילמדו 3 שירים – שיר אחד מכל קבוצה:

- א. הקיץ גווע; פעמי אביב
ב. הכניסיני תחת כנפך; לנתיבך הנעלם; תרזה יפה
ג. לבדי; ואם ישאל המלאך

שירת המאה העשרים

התלמידים ילמדו 4 שירים – שיר אחד מרשימת השירים של כל אחד מהמשוררים שלהלן:

- **לאה גולדברג:** מבית אמי (א'); חמסין של ניסן ("אכן אדע, זה יום ללא תמורה"); האומנם עוד יבואו ימים; סונט ט' מתוך "אהבתה של תרזה דימון" ("מחלוני וגם מחלונך").
- **יהודה עמיחי:** לא כברוש (שירים 1948-1962), משלושה או ארבעה בחדר (שירים 1962-1948), תיירים (שלושה גדולה: שאלות ותשובות), שיר 10 ("אני זוכר שאלה מספר לימוד החשבון") מתוך "טיול ישראלי" (פתוח-סגור-פתוח).
- **זלדה:** שני יסודות; ציפור אחוזת קסם; כאשר היית פה; כל שושנה (שירי זלדה, הקיבוץ המאוחד, 1985).
- **ארז ביטון:** שיר זהרה אלפסיה; דברי רקע ראשוניים; פיגומים; תקציר שיחה (ציפורבין יבשות, הקיבוץ המאוחד 1990).

פרק ב' – סיפור קצר – ללא שינוי מהתכנית הקיימת

פרק ג' – רומן – ללא שינוי מהתכנית הקיימת

פרק ד' – דרמה

יש ללמד מחזה אחד מבין האפשרויות הבאות:

1. טרגדיה יוונית או שקספירית (מהרשימה שבתכנית הלימודים (עמ' 98).
2. מחזה מודרני (מתוך הרשימה שבעמ' 98 - 99 בחוברת תכנה"ל המעודכנת).
הערה: אין לבחור מחזה שאינו ברשימה זו.

פרק ה' – ספרי קריאה – ללא שינוי

תכנית הלימודים בספרות – התמחות שלוש-חמש יחידות לימוד, בהלימה לשעות ההוראה
(התכנית תקפה לבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ד)

להלן תכנית הלימודים בספרות – התמחות שלוש-חמש יחידות לימוד – שאלון 8205 :

1. **היחידה השלישית – מיזם בית ספרי**
אין שינוי באופי היחידה השלישית. יחידה זו מאפשרת לכל בית ספר לעצב לעצמו קטע מתוך התכנית בהתאם לבחירת המורים והתלמידים, תוך מימוש מטרות הוראת הספרות.
מספר היצירות להוראה יותאם לשעות בפועל (60 שעות) על פי המפתח החדש להקצאת שעות:
שיר = 3 שיעורים
סיפור קצר = 6 – 7 שיעורים
מחזה = 17 שיעורים
רומן או נובלה = 20 שיעורים
ספר קריאה = 2 שיעורים
2. **היחידה הרביעית – יצירות מספרות העולם**
היחידה הרביעית נותרת ללא שינוי, פרט לפרק 'דרמה' שבו ניתנת אפשרות בחירה בין הוראה-למידה של קומדיה שקספירית אחת, לבין הוראה למידה של אחד משלושת המחזות הנוספים (מחכים לגודו; אמא קוראז; הכסאות).
3. **היחידה החמישית – נושאים לבחירה**
חלק החובה בכל אחד מן הנושאים יישאר ללא שינוי.
בחלק הבחירה יותאם מספר היצירות שילמדו למפתח הקצאת השעות החדש (ראו פירוט בסעיף יחידה שלישית לעיל).

אסיים בברכת הוראה-למידה משמעותית ופורייה לכל המורים ולכל התלמידים העושים במלאכה הקשה, אך המספקת, של הוראת ספרות ולמידתה.

פרטים נוספים ראו באתר מפמ"ר ספרות.
שאלות והבהרות ניתן לפנות לד"ר שלמה הרציג, מפמ"ר ספרות,
בדוא"ל: shlomoher@education.gov.il, או בטלפונים: 02-5603601 ; 0506-282995

בברכה,

**ד"ר שלמה הרציג
מפמ"ר ספרות**

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות ממלכתי

נספח מס' 1 – רשימת השירים להוראה-למידה-הערכה, שעליהם ייבחנו התלמידים בקיץ תשע"ד ובחורף תשע"ה, בשאלון 904441:

שירת ימי הביניים

ארבעה שירים - שיר אחד מכל קבוצה:

- א. ר' יהודה הלוי - יעירוני בשמך רעיוני; יחידה שחרי; ישנה בחיק ילדות
- ב. ר' יהודה הלוי - יפה נוף; לבי במזרח; הציקתני תשוקתי
- ג. ר' שלמה אבן גבירול - כתב סתיו; ראה שמש
ר' משה אבן עזרא - כותנות פסים
- ד. ר' שלמה אבן גבירול - כאבי רב
ר' שמואל הנגיד - היס ביני ובינך; בכור אמי

שירי חיים נחמן ביאליק

ארבעה שירים – שיר אחד מכל קבוצה:

- א. הקיץ גווע; פעמי אביב
- ב. על השחיטה; אם יש את נפשך לדעת
- ג. לא זכיתי; זריתי לרוח אנחתי
- ד. לבדי; ואם ישאל המלאך

שירים מהמחצית הראשונה של המאה ה-20

ארבעה שירים - שיר אחד משיריו של כל אחד מהמשוררים האלה:

אלתרמן נתן – עץ הזית; ירח; (שירים משכבר: כוכבים בחוץ, הקיבוץ המאוחד, 1972);
דו שיח (עיר היונה, הקיבוץ המאוחד, 1978); מטמורפוזות (הטור השביעי, כרך א' -
תש"ג-תשי"ד, הקיבוץ המאוחד, 2005)

גולדברג לאה – מבית אמי א'; חמסין של ניסן ["אכך אדע, זה יום ללא תמורה"]; האמנם
עוד יבואו ימים; סונט ט' ["מחלוני וגם מחלונך"] מתוך "אהבתה של תרזה די מון" (כתבי
לאה גולדברג, כרך ב': מוקדם ומאוחר ספריית פועלים, 1978)

גרינברג אורי צבי – קדושי דומייה, מחזה שבת קודש בשמיים (רחובות הנהר, שוקן
תשל"ח; וכן: כל כתבי אצ"ג, כרך ו': רחובות הנהר, מוסד ביאליק, 1990-2004); שיר נס
השיר; שיר אמי והנחל (כל כתבי אצ"ג, כרך ט': ספר העיגול)

טשרניחובסקי שאול – ראי אדמה; הוי ארצי מולדתי; סונט י' ["את אינך יודעת"] מתוך
המחזור "שירים לאילאיל"; לא רגעי שנת (כל כתבי שאול טשרניחובסקי, עם עובד,
1990; וכן: שירי טשרניחובסקי, דביר, תשכ"ח).

שירים מהמחצית השנייה של המאה ה-20

ארבעה שירים - שיר אחד משיריו של כל אחד מהמשוררים האלה:

ביטון ארז – שיר זהרה אלפסיה; דברי רקע ראשוניים; פיגומים; תקציר שיחה (ציפור בין
יבשות, הקיבוץ המאוחד, 1990)

זך נתן – אני שומע משהו נופל (שירים שונים, הקיבוץ המאוחד, 1984); שימו לב לסגול
הרועד; נגד פרדה; ציפור שנייה (כל החלב והדבש, עם עובד, 1981)

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף רוח וחברה
הפיקוח על הוראת ספרות ממלכתי

זלדה – שני יסודות; ציפור אחוזת קסם; כאשר היית פה; כל שושנה (שירי זלדה, הקיבוץ
המאוחד, 1985)

עמיחי יהודה – לא כברוש; משלושה או ארבעה בחדר; (שירי יהודה עמיחי, כרך א':
שירים, 1948-1962, שוקן, 2002-2004); תיירים (שם, כרך ג': שלוה גדולה: שאלות
ותשובות); שיר 10 [אני זוכר שאלה מספר לימוד החשבון] מתוך המחזור "טיול
ישראלי" (שם, כרך ה' פתוח סגור פתוח)